İBN-İ MÜNÂDÎ (Ahmed bin Ca'fer)

Bağdâd'da yetişen Hanbelî mezhebi âlimlerinden. İsmi, Ahmed bin Ca'fer bin Muhammed bin Abdullah İbni Münâdî el-Bağdâdî'dir. Künyesi, Ebü'l-Hasen veya Hüseyn'dir. "İbn-i Münâdî" olarak meşhûr oldu. 250 (m. 864) senesi Rabî-ul-evvel ayında doğdu. 257 senesinde doğduğu da rivâyet edildi.

273 (m. 887) senesinde hac için Mekke’ye gitti. Bağdâd’da yetişen âlimlerin, en çok ilim sahibi olanlarından idi. Çok kitap yazdı. Hadîs ilminde sadûk ve emîn bir râvidir. Takvâ ve vera’sı çoktu, ya’nî haram ve şüphelilerden çok sakınırdı. 336 (m. 947) senesi Muharrem ayında vefât etti. Vefâtında seksen yaşlarındaydı.

Ahmed bin Ca’fer, birçok ilimlerde yüksek bir âlimdir. Yaşadığı, asırda, Kur’ân-ı kerîm ilimlerinde ondan daha üstün olanı yoktu. O, dedesi Muhammed ve babası Ca’fer’den sonra, Muhammed bin Abdülmelik ed-Dakîkî, Ebû Bekr Muhammed bin İshâk es-Sagânî, Ebû Dâvûd es-Sicistânî, Abbâs bin Muhammed ed-Dûrî, Zekeriyyâ bin Yahyâ el-Mervezî, Ebü’l-Buhterî Abdullah bin Muhammed bin Şâkir el Anbarrî, Îsâ bin Ca’fer el-Verrâk, Ebû Yûsuf el-Kalûsî ve daha pekçok âlimden ilim aldı. Bizzat ilim meclislerinde bulunup, onlarla sohbet etti. Çok şeyler öğrendi. Her ilimde yükseldi. Kur’ân-ı kerîm ile ilgili kırâat bilgilerinde üstün bir mevki kazandı. Çok hadîs-i şerîf ezberledi ve rivâyet etti.

Kendisinden az kimse ilim aldı. Ebû Ömer bin Hayve ve onun gibi olanlar ondan rivâyette bulundular. Annesinin babası Sa’îd, ondan ilim öğretmek için icâzet aldı. Talebelerinin hepsi, yaşı kendinden büyük olanlardı. Yaşıtları ve sonrakiler, az istifâde etti. Bunun sebebi de, ilminin çok olmasına ve dînine bağlılıktaki yüksek derecesine rağmen, mizacının sert olmasıydı. Ondan en sonra ilim alıp rivâyet eden, Muhammed bin Fâris el-Lügavî’dir. İbn-i Cevzî, Ebû Yûsuf-i Kudsî’den naklederek diyor ki; “Ebü’l-Hüseyn bin Münâdî, Kur’ân-ı kerîm ilimleri hakkında dörtyüz (400), diğer ilimlere âit de kırk (40) küsur kitap yazdı. Onun sözlerinde lüzumsuz olan hiçbir şey yoktu. Her birisi çok kıymetli idi. Rivâyet ve dirayet bilgilerini çok güzel birleştirip te’lîf etti. Eserlerini hakkıyla inceleyen kimse, onun faziletine (üstünlüğüne), mütâlâasının çokluğuna ve onun eserleri dışında başka hiçbir yerde bulunmayan faydalı bilgilere vâkıf olur.”

Ubeydullah bin Ahmed es-Sayrâfi diyor ki; “İbn-i Münâdî, dinde çok gayretliydi. Çok sert mizaçlı idi. Bunun için onun sahip olduğu ilimleri, çok kimse öğrenip yayamadı.”

Ebü’l-Hüseyn bin Salt diyor ki, “İbn-i Kâc el-Verrâk ile beraber İbn-i Münâdî’nin yanına ilim öğrenmek için gitmiştik. Kapısına vardığımız zaman, onun câriyesi kapıya çıktı ve “Siz kaç kişisiniz?” diye sordu. Biz de sayımızı haber verdik. Eve girmek ve hadîs-i şerîf öğrenmek için bize izin verildi. Bir kerresinde bizimle beraber, yanında kölesi olan birisi de girdi. Biz izin istediğimiz zaman, câriye yine “Siz kaç kişisiniz?” diye sordu. Biz de: “Onüç kişi kadarız” dedik. Yabancıyı ve kölesini sayıya dâhil etmemiştik. Bizi onbeş kişi görünce dedi ki: “Bugün dönüp gidiniz. Size hadîs-i şerîf öğretmeyeceğim.” Biz de dönüp gittik. Kendisinin bir meşgûliyeti olduğunu zannetmiştik. Sonra ikinci günkü ilim meclisine geldik. Bizi geri çevirdi ve hadîs-i şerîf öğretmedi. Biz de ona, hadîs-i şerîf öğretmemesine sebep olan şey nedir? diye sorduk. Dedi ki: “Siz her defasında câriyeme, ders için geldiğiniz sayınızı doğru söylüyordunuz. Son defa geldiğinizde yalan söylediniz. Bu kadar yalan söyleyen kimsenin, ondan daha çok şeylerde yalan söylemesinden emîn olunmaz.” Ondan özür dileyerek: “Bundan sonra daha dikkatli davranacağız” dedik.

Eserlerinden ba’zıları şunlardır: 1. Nâsih-ül-Kur’ân ve mensûhuhü, 2. İhtilâf-ül-aded, 3. Düâ-ü envâ-ıl-isti’âzâti min sâir-îl-âfâti vel-âhât

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-4, sh. 69

2) Tabakât-ı Hanâbile cild-2, sh. 3

3) El-Bidâye ven-Nihâye, cild-11, sh. 219

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 849

5) Mu’cem-ül-müellifîn cild-1, sh. 183